

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/100-bohaterow-na-100-le/105269,Halina-Dybczynska-Niezbrzycka-ur-10-listopada-1901-w-Niemirowie-na-Podolu-zm-po-1939.html>
04.05.2024, 20:30

Halina Dybczyńska-Niezbrzycka (ur. 10 listopada 1901 w Niemirówie na Podolu, zm. po 1939) - wywiadowczyni Komendy Naczelnej III Polskiej Organizacji Wojskowej.

11 sierpnia 1920 r. ob. Dybczyńska dostała rozkaz udania się z grupą wywiadowców do Piotrogradu i założenia tam placówki. Zadanie to było wyjątkowo trudne, zważywszy na rozkospirowanie K. N. 3., terror bolszewicki stosowany do członków organizacji [...]. W parę dni po przekroczeniu granicy na dworcu w Pskowie ob. Dybczyńska wraz z dwoma ludźmi zostaje aresztowana przez Czerezwyczałkę, jak się potem okazało ob. Dybczyńska była przez dłuższy czas śledzoną przez władze bolszewickie. Zaczął się więc dla ob. Dybczyńskiej czas ciężkich prób fizycznych i duchowych znęcań. Ustawiczne badana, niejednokrotnie skazywana na śmierć, zmuszona znosić ciężkie warunki więzień „Osobogo Otdieła”, ob. Dybczyńska zachowała wyjątkowy spokój i nie powiedziała nic. Próbowano złamać ją drogą agitacji [...] to również zawiodło. (Wniosek na odznaczenie Virtuti Militari, 15 lutego 1922)

Ukończyła szkołę średnią. Od kwietnia 1918 wywiadowczymi i kurier POW w Okręgu Kijowskim. Od stycznia do maja 1920, w okresie wzmożonych represji i aresztowań członków POW przez tajną policję bolszewicką (CzeKa), przechowywała w swym mieszkaniu archiwum organizacji oraz broń. Po zajęciu Kijowa przez wojska polskie i sprzymierzone ukraińskie odwołana do Warszawy, gdzie od maja do sierpnia 1920 pracowała w przeniesionej tam KN III POW. Od sierpnia 1920 tr. pod ps. Kalina komendantka placówki KN III w Piotrogradzie. Aresztowana przez CzeKa na dworcu kolejowym w Pskowie, torturowana, kilkakrotnie skazana na karę śmierci, nie przyznała się do winy i nie ujawniła powierzonych jej tajemnic. Do kraju wróciła

25 stycznia 1922, zamieszkała w Warszawie.

Halina Dybczyńska-Niebrzycka

W 1923 poślubiła por. Jerzego Niebrzyckiego, również uczestnika POW w Kijowie, oficera wywiadu, z którym od 1934 pozostawała w separacji. Pracowała społecznie m.in. w Federacji Międzysojuszniczej Byłych Kombatantów (Fédération interalliée des anciens combattants, FIDAC). Po wybuchu II wojny światowej wraz z córką ewakuowała się do Wilna, dalsze losy nieznanne.

Bibliografia

CAW, Kol. VM, Halina Dybczyńska, I.482.47-3758, I.482.47-3700; *Słownik biograficzny kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari*, t. I, red. E. Zawacka, Toruń 2006, s. 160, 161.